

Abstrakt

Ayahuasca je nápoj obsahující sloučeninu DMT, která z ní dělá silné psychedelikum. Tento nápoj tradičně užívají obyvatelé Amazonie v rámci šamanských rituálů nebo náboženských bohoslužeb. Pro svůj terapeutický potenciál je ve světě také využíván k léčbě závislostí, avšak u nás spadá pořádání ayahuascových rituálů pod trestnou činnost. Přesto se rituály rozšířily i na našem území a jsou zde poměrně dostupnou zkušeností. Tato práce si klade tři hlavní cíle: popsat podobu a průběh těchto rituálů na území České republiky, získat od účastníků komplexní hodnocení jejich spokojenosti s rituály, a nakonec zhodnotit tyto rituály z hlediska metod snižování rizik a novějšího navazujícího konceptu maximalizace benefitů psychedelické zkušenosti. V praktické části byl proveden kvalitativní výzkum za pomoci polostrukturovaných rozhovorů s 10 účastníky těchto rituálů. Hlavní výsledky tvoří detailní popis průběhu rituálů – většina je vedena domorodým šamanem, působí u nás ale i čeští neošamani, kteří následují domorodé praktiky. Formát je většinou skupinový, vyskytly se ale i tři individuální rituály, které byly více terapeuticky zaměřené. Účastníci hodnotí jako zcela nejdůležitější práci šamana a organizátorů, kteří zajišťují jejich pocit bezpečí a důvěry. Kladně hodnotí také zajištění psychické přípravy a možnost následné integrace a kontaktu, avšak k rituálům přistupují obecně spíše nekriticky, pravděpodobně i z důvodu jejich ilegality. Většina respondentů popisuje přínosy zkušenosti pro jejich psychickou pohodu, avšak vyskytly se i negativní dopady. Pořadatelé většinou dodržují zásady snižování rizik a pochybení byla spíše výjimečná, např. opomenutí zjišťování kontraindikací nebo nenastolení pocitu bezpečí. Největší prostor pro maximalizaci benefitů se ukázal v oblasti psychické přípravy a zejména dlouhodobé integraci, která bývá opomenuta. Podpora zájemců v těchto oblastech by mohla být odborně zajištěna, riziko ale představuje klasifikace těchto aktivit jako trestný čin šíření toxikomanie. I přesto by bylo vhodné ayahuascové rituály nadále sledovat a nacházet způsoby, jak snižovat jejich rizika a maximalizovat jejich benefity.

Klíčová slova: ayahuasca, psychedelická zkušenost, šamanský rituál